

Inkerinsuomalaisten maahanmuuton selvitys (1/99)

Hallituksen selonteko "Inkerinsuomalaisten maahanmuutto Suomeen 1990-luvulla" on parhaillaan eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan käsiteltävänä. On erinomainen asia, että hallitus on saanut aikaan hyvän kokonaisnäkemyksen aiheesta. Tällainen selvitys olisi pitänyt tehdä jo 1990-luvun alussa, kun inkerinsuomalaisten Suomeen muutto alkoi NL:n hajoamisen seurauksena.

Inkerinsuomalaisten maahanmuuttoa on toteutettu virkamiesten toimesta pääasiassa yritys ja erehdys -menetelmällä rinnastaen heidät paluumuuttajiin eli Ruotsista ja muualta palaaviin suomalaisiin. Mikäli selvitys olisi tehty muuton alettua, olisi jo silloin huomattu, että itse asiassa inkerinsuomalaiset ovat usein paremmin rinnastettavissa Suomeen muualta pyrkivään ulkomaalaisväestöön, ennen kaikkea venäläisiin ja virolaisiin.

Tuolloin, 1990-luvun alussa, ei tajuttu, että inkerinsuomalaiset tarvitsevat suomenkielen opetusta ja muuta koulutusta yhtä kipeästi kuin maahan tulleet muu ulkomaalaisväestö. Kuntiin olisi myös saatava etnisiä maahanmuuttajatyöntekijöitä opastamaan tulijoita. Inkerinsuomalaisten osalta ongelmana on se, että kunnat eivät saa vastaanottopalveluista korvausta valtiolta samaan tapaan kuin pakolaisista. Vaikka monilla inkerinsuomalaisista on hyvä koulutus, heidän työllistymisensä on vaikeaa. Uusi kotouttamislaki pyrkii luomaan tuloksellisia integraatiomekanismeja. Tavoitteena on henkilökohtainen sopeutuminen Suomeen.

Siirtolaisuusinstituutissa on nyt valmistunut useiden ministeriöiden toimeksiannosta tehty tutkimus "Muuttonäkymät Venäjältä ja Baltian maista Suomeen". Tässä tutkimuksessa päädytään samaan johtopäätökseen kuin hallituksen selonteossa, siis että muuttopaine Suomeen heikkenee Virosta, mutta pysyy voimakkaana tai vahvistuu Venäjällä, varsinkin jos nykyinen talouskriisi jatkuu pitkään. Nuoremman polven muuttovirrat riippuvat siitä, millaisiksi muodostuvat erot Venäjän ja Baltian maiden ja Suomen tarjoamien työ- ja ansiomahdollisuuksien välillä. Ennen sotia syntyneiden suomalaisten paluumuutto riippuu mm. heidän mahdollisuuksistaan osallistua kotiseudullaan suomenkieliseen kulttuurielämään sekä heidän huonoista asunto-oloistaan.

Analysoitaessa Suomeen muuttoa ilmeni, että 60–70 % entisen NL:n alueelta 1990-luvulla saapuneista ihmisistä tuli Suomeen paluumuuttajastatuksen perusteella. Suurin osa oli 20–30-vuotiaita; myös lapsia oli runsaasti. Suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuminen on hyvin vaikeaa oppivelvollisuusiän jo ohittaneille kielitaidottomille nuorille, sillä he jäävät kaikkien yhteiskuntamme tarjoamien tukiverkkojen ulkopuolelle.

Tähänastisen paluumuuttopolitiikan jatkaminen ylläpitäisi nuorten muuttoa Suomeen. Sen sijaan Suomen jatkuva taloudellinen ja kulttuurinen tuki suomenkielisille vanhuksille näiden asuinseuduilla lieventäisi Venäjän ja Baltian maiden eläke- ja sosiaaliturvan puutteista johtuvia ongelmia ja vähentäisi vanhemman väestön halukkuutta muuttaa Suomeen.

Edelliseen liittyen olen esittänyt, että hallitus antaisi eduskunnalle siirtolaisuus- ja maahanmuuttopoliittisen selonteon, jos ei vuosittain Ruotsin tapaan, niin ainakin joka toinen vuosi - ja vähintään kerran kunakin vaalikautena. Tällöin hallitus ja eduskunta pakostakin joutuisivat pohtimaan maahanmuuttopoliittista linjaansa. Inkerinsuomalaisten Suomeen muuttoa jouduttiin hoitamaan "sormituntumalla" ilman kokonaisnäkemystä.. Suomen siirtolaisuus- ja maahanmuuttopolitiikassa tämä on hyvä esimerkki siitä, että näihin asioihin puututaan vasta jälkikäteen eikä silloin, kun asiat alkavat tapahtua.

Tuoreessa raportissaan "Harmaantuvat härmäläiset" Elinkeinoelämän valtuuskunta korostaa sitä, että Suomen väkiluku ei tulevaisuudessa enää kasva ja väestö ikääntyy. Uudella vuosituhatluvalla maahanmuutto tulee olemaan työvoiman kannalta ja muutenkin tärkeä tekijä ja voimavara Suomelle.

Olavi Koivukangas